BOSHLANG‘ICH SINF ONA TILI DARSLARIDA KOLLABORATIV O‘QITISH TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI

Tursunboyeva Nurjahon Mahmudjon qizi
GDPI Boshlang‘ich ta'lim yonalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf ona tili darslarida kolloborativ o‘qitish texnologiyalarining o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Hamkorlikda o‘qitish metodlarining o‘quvchilar nutqini rivojlantirishdagi samaradorligi tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: kolloborativ o‘qitish, boshlang‘ich ta’lim, ona tili, innovatsiya, hamkorlik, nutq o‘stirish.

Abstract: This article highlights the role and importance of collaborative learning technologies in primary school mother tongue lessons. The effectiveness of collaborative teaching methods in developing students' speech is analyzed.

Keywords: collaborative learning, primary education, mother tongue, innovation, cooperation, speech development.

Аннотация: В данной статье освещается роль и значение технологий совместного обучения на уроках родного языка в начальной школе. Анализируется эффективность методов совместного обучения в развитии речи учащихся.

Ключевые слова: совместное обучение, начальное образование, родной язык, инновации, сотрудничество, развитие речи.

Bugungi kunda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o‘qituvchilardan dars jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishni talab qilmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi barcha fanlarni o‘zlashtirishning poydevori hisoblanganligi sababli, ushbu davrda o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshirish muhim vazifalardan biridir. Shu nuqtai nazardan boshlang‘ich sinf ona tili darslarida kolloborativ (hamkorlikda) o‘qitish metodlaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi.

Ona tili darslari o‘quvchilarning savodxonligini oshirish, og‘zaki va yozma nutqini rivojlantirish, erkin fikrlash hamda muloqot madaniyatini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. An’anaviy dars jarayonida o‘quvchi ko‘proq tinglovchi vazifasini bajaradi. Kolloborativ metodlar esa o‘quvchini darsning faol ishtirokchisiga aylantiradi. Bu metodlar orqali o‘quvchilar mustaqil izlanishga, o‘z fikrini erkin ifodalashga va muammoli vaziyatlarga jamoaviy yondashishga o‘rganadilar. 2-sinf ona tili darsliklarida matn bilan ishlash jarayonida "Insert" metodidan foydalanish samarali hisoblanadi. O‘quvchilar matnni o‘qish davomida o‘zlariga tanish bo‘lgan ma’lumotlarni, yangi tushunchalarni va tushunmagan joylarini maxsus belgilar orqali ajratib boradilar. 4-sinf ona tili darsliklarida esa grammatik mavzularni mustahkamlashda "Sinkveyn" metodidan foydalanish samarali natija beradi. Masalan, "Vatan" mavzusida sinkveyn tuzish orqali o‘quvchilar so‘z boyligini oshiradi hamda fikrni qisqa va mazmunli ifodalashga o‘rganadilar. Shuningdek, boshlang‘ich sinf darsliklarida berilgan dialog va matnlarni rollarga bo‘lib o‘qish ham muhim innovatsion usullardan biri hisoblanadi. Bu usul o‘quvchilarning og‘zaki nutqini rivojlantirib, ifodali o‘qish ko‘nikmasini shakllantiradi. Ayniqsa, sahnalashtirish elementlari qo‘llanganda o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishi yanada ortadi.

Ona tili darslarida AKT vositalaridan foydalanish ham darslikdagi mavzularni samarali tushuntirishga yordam beradi. Masalan, multimedia taqdimotlari, audio matnlar va interaktiv mashqlar orqali o‘quvchilarning mavzuni tezroq o‘zlashtirishi ta’minlanadi. Elektron darsliklar va animatsion materiallar esa o‘quvchilarning diqqatini jalb qilib, mavzuni esda saqlash imkoniyatini kuchaytiradi. Kolloborativ metodlar deganda zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan interfaol usullar tushuniladi. Bunday metodlarga "Aqliy hujum", "Klaster", "BBB", "Insert", "Sinkveyn", "Rolli o‘yinlar" kabi usullar kiradi. Ushbu metodlar o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshirib, bilimlarni chuqur va mustahkam o‘zlashtirishga yordam beradi. "Aqliy hujum" metodida o‘quvchilar ma’lum bir mavzu yuzasidan o‘z fikrlarini erkin bayon qiladilar. Bu esa ularda tezkor fikrlash va mantiqiy

tafakkurni rivojlantiradi. "Klaster" metodida esa mavzu tarmoqlar asosida yoritilib, o‘quvchilarning fikrlarni tizimli bayon qilish ko‘nikmasi shakllanadi. "BBB" metodida o‘quvchilarning avvalgi va yangi bilimlari taqqoslanadi hamda mavzuni anglash darajasi oshadi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinf o‘quvchilari yosh jihatdan harakatchan, qiziquvchan va ko‘rgazmali vositalar orqali bilimni tez qabul qiluvchi bo‘ladilar. Shu sababli kolloborativ metodlardan foydalanish dars samaradorligini oshiradi. Interfaol mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilar darsda faol qatnashadi, jamoada ishlashni o‘rganadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – T.: Iste’dod, 2008.

2. Matchonov S. va boshqalar. Ona tili o‘qitish metodikasi. – T.: Nosir, 2010.

3. Mavlonova R. va boshqalar. Boshlang‘ich ta’limning innovatsion pedagogik texnologiyalari. – T.: Fan va texnologiya, 2013.

4. Ro‘ziyeva D., Tolipov M. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: Innovatsiya-Ziyo, 2019.

5. Safarova R. va boshqalar. Alifbe darsligi. – T.: O‘qituvchi, 2021.